

(Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programos forma)

NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO PROGRAMA

Asmens su elgesio ir emocijų sutrikimais pagalba ir priežiūra

(programos pavadinimas)

2023 m. kovo 9 d.

(programos parengimo data)

PROGRAMOS APRAŠAS	
1. Bendrosios nuostatos	
1.1. Programos aktualumas	Elgesio ar (ir) emocijų sunkumai trukdo asmenybės plėtotei ir saviraiškai, tačiau gali būti sėkmingai išspręsti, jei laiku suteikiama būtina pagalba. Elgesio ar (ir) emocijų sutrikimai nėra tik laikina, tikėtina reakcija į stresą keliančius įvykius, jie nuolat pasireiškia ne mažiau nei dviejose skirtingose situacijose elgesio ar (ir) emocijinėmis reakcijomis, ryškiai besiskiriančiomis nuo įprastų amžiaus, kultūros ir etinių normų, nepasiduoda poveikiui, taikomam bendrojo ugdymo aplinkoje. Ekspertų teigimu, ugdant elgesio ar (ir) emocijų problemų turinčius vaikus, svarbiausia yra vaikų pažinimas, jų poreikių nustatymas, veiksmų, lemiančių pageidaujama ar nepageidaujama elgesį, požymių, liudijančių sunkumus ar sutrikimus, pastebėjimas, analizavimas ir bendros veiklos strategijų numatymas. Vaikų, turinčių elgesio ar (ir) emocijų sunkumų arba sutrikimų, ugdymo sėkmę lemia visos švietimo sistemos pasirengimas užtikrinti įtraukijį ir kokybišką ugdymą bei paslaugas, kiekvieno besimokančiojo individualius poreikius atitinkančių sąlygų sukūrimas bendrajame ugdyme, taip pat vaikams ir jų šeimoms teikiama koordinuota pagalba, pagalbos specialistų profesionalumas ir pozityvus požiūris į minėtų sutrikimų turinčius vaikus. Nors šalies švietimo teisinė bazė orientuota į demokratinę, modernią, vaiko stiprybėmis ir gebėjimais, lygiomis teisėmis ir galimybėmis grįstą ugdymosi perspektyvą, tačiau realiai švietimo sistemoje stokojama tinkamų, nediskriminuojančių, kiekvieno individualius poreikius atitinkančių ugdymo sąlygų. Praktiškai pasigendama pozityvių švietimo bendruomenės nuostatų, darbuotojų pasirengimo dirbti su minėtų sunkumų arba sutrikimų turinčiais vaikais.
1.2. Tikslas ir uždaviniai	Tikslas – padėti išsiaiškinti ir suprasti vaiko elgesio ir emocijų priežastis, rasti patarimų, kaip sukurti ilgalaikį ryšį su vaiku ir vaiko šeima. Uždaviniai: 1. Atskleisti elgesio ir emocijų sutrikimų formas, jų kvalifikavimą grupėse, 2. Atpažinti pagrindinius sunkumus, elgesio ir emocijų modelius, kylančias problemas bei galimus sprendimo būdus, 3. Mokyti įgytas teorines žinias taikyti praktinėje veikloje dirbant su elgesio ir emocijų sutrikimų vaikais, 4. Taikyti mokinių elgesiui ir emocijoms valdyti paremtą metodiką įtraukiant tėvus (globėjus/rūpintojus).
1.3. Programos trukmė ir apimtis	40 akademinė valandų, 5 d. d.
1.4. Programos tikslinė (-ės) dalyvių grupė (grupės)	Mokymų programa skirta susipažinti su ugdytojų kompetencijų struktūra, vaiko elgesio ir emocijų priežastimis, pateikti rekomendacijų, gilinti elgesio ir emocijų sunkumų ugdymo aplinkoje kompetencijas.
1.5. Programos dalyvių skaičius	10
1.6. Minimalūs reikalavimai, norint mokytis pagal programą (jeigu)	Netaikoma

nustatyta)				
1.6. Programos anotacija		<p>Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programa „Asmens su elgesio ir emocijų sutrikimais pagalba ir priežiūra“ patraukli teorijos ir praktikos integracija. Pastaruoju metu vis dažniau susiduriama su vaikais, turinčiais elgesio ir emocijų sutrikimų. Kartais sunku atskirti, kur yra paaugliškas maištavimas, o kada tam tikrą elgseną reikėtų vertinti kaip sutrikimą. Jau eilę metų tokius vaikus stengiamasi integruoti į mokyklas, kur yra teikiama specialistų pagalba. Šie vaikai dažnai elgiasi iššaukiančiai, manipulyviai, destruktiviai, ir tai kelia pyktį, gailestį, bejėgiškumą. Kartais nežinome, kaip reaguoti. Iš specialistų tikimasi žinių ir kompetencijos ne tik kaip padėti vaikui, bet taip pat ir gebėjimo bendrauti bei užmegzti kontaktą. Ieškome įvairių būdų, kuriuos panaudojus, elgesio ir emocijų problemos išsispresėtų.</p> <p>Programos paskirtis – pateikti dalyviams žinių apie tai: Kokia turi būti mokymosi aplinka, kad elgesio ir emocijų sutrikimų turintis mokinys norėtų mokytis? Kaip elgtis, kad elgesio ir emocijų sutrikimų turintis mokinys klasėje dirbtų, būtų įsitraukęs? Kaip spręsti kylančias problemas? Kaip bendradarbiauti su elgesio ir emocijų sutrikimų turinčių vaikų tėvais? Programos metu dalyviai įgis žinių apie elgesio ir emocijų sutrikimų sampratą ir klasifikaciją, elgesio ir emocijų sunkumų raišką ir pagrindinius rizikos veiksnius, galimybes ugdymo įstaigoje, socialinės pedagoginės pagalbos teikimo principus.</p> <p>Numatomi rezultatai: šią neformaliojo suaugusiųjų švietimo programą baigęs asmuo gebės suprasti elgesio ir emocijų sutrikimų turinčius vaikus; teikti individualią pagalbą vaikui, turinčiam elgesio ir emocijų sunkumų: nuo planavimo iki veiksmingumo, padėti šeimai įveikti iškilusius sunkumus, susijusias su jų vaikais ir užtikrinti vaiko gerovę.</p>		
2. Programoje įgyjamos ar tobulinamos kompetencijos:				
Kompetencija(-os)		Kompetencijos(-jų) pasiekimą nurodantys mokymosi rezultatai		
Analizuoti ir atpažinti elgesio ir emocijų sutrikimus ir jų priežastis		Žinoti elgesio ar/ir emocijų sutrikimus ar sunkumus, taip pat juos sukeliančius veiksnus, t. y. biologinius sutrikimus ar ligas, netinkamą patyrimą mokykloje, patologinius santykius šeimoje, neigiamą socialinę ar kultūrinę įtaką.		
Nustatyti elgesio ir emocijų sutrikimų pagrindinius rizikos veiksnius		Pasirinkti tinkamus vaikų su elgesio ir emocijiniais sunkumais bei sutrikimais motyvavimo būdus, pozityvią, o ne baudžiamąją pobūdžio strategiją.		
Nustatyti socialinės aplinkos, kaip vaikų elgesio ir emocijų sunkumų bei sutrikimų, principus		Žinoti pagrindines temperamento dimensijas, kurios apibrėžia vaiko, elgesio ir emocijų sunkumų bei sutrikimų, temperamento tipą: jo aktyvumo lygį, reguliarumą, atsaką į naujas situacijas, adaptaciją (gebėjimas prisitaikyti), išsiblašymo lygį, pastovumą, intensyvumą.		
Bendradarbiauti su specialistais, šeima užtikrinant darbą su elgesio ir emocijų sunkumų bei sutrikimų turinčiais vaikais ir teikti efektyvią pagalbą		Žinoti teikiamos pagalbos elgesio ir emocijų sunkumų bei sutrikimų turintiems vaikams galimybes, kurias laiduoja pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai, taip pat intervencijas, kurios yra nukreiptos į šeimą, vaiką, socialinę aplinką, mokyklą.		
3. Programos turinys ir metodai				
Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Trumpas dėstomos temos aprašymas	Mokymo(si) metodai	Planuojamos įgyti / patobulinti kompetencijos
1.	Vaikų, turinčių elgesio ir emocijų sutrikimų bei sunkumų, samprata ir klasifikacija	Apibūdinti vaikų, turinčių elgesio ir emocijų sutrikimų bei sunkumų, grupes.	Pamoka	Analizuoti ir atpažinti elgesio ir emocijų sutrikimus ir jų priežastis
2.	Elgesio ir emocijų sunkumų raiška ir pagrindiniai rizikos veiksniai	Apibūdinti aktyvumo ir dėmesio, elgesio ir emocijų sutrikimų bei sunkumų požymius.	Pamoka Diskusija	Nustatyti elgesio ir emocijų sutrikimų pagrindinius rizikos veiksnius
3.	Socialinės aplinkos, kaip vaikų elgesio ir emocijų sunkumų bei sutrikimų principų ugdymo veiklos efektyvumui, nustatymas.	Apibūdinti elgesio sunkumų bei sutrikimo rizikos veiksnius ir rizikos kontekstą.	Pamoka Mintčių lietus	Nustatyti socialinės aplinkos, kaip vaikų elgesio ir emocijų sunkumų bei sutrikimų, principus

4.	Pagrindiniai pagalbos vaikams, turintiems elgesio ir emocinių sunkumų bei sutrikimų, būdai	Atsižvelgti į vaiko gerovę ir interesus, pagalbos pagrįstumą, priimti sprendimus, pagrįstus įrodymais, besiremiančiais vaiko ugdymosi bei šeimos poreikių įvertinimu, individualizuota pagalba, ankstyva ir savalaikė pagalba.	Pamoka	Bendradarbiauti su specialistais, šeima užtikrinant darbą su elgesio ir emocinių sunkumų bei sutrikimų turinčiais vaikais ir teikti efektyvią pagalbą
5.	Šeimos, auginančios vaiką, kuris turi elgesio ir emocinių sunkumų bei sutrikimų, įtraukimas, pagalba ir bendradarbiavimas	Rekomendacijos, kaip įtraukti šeimą, derinti strategijas ir poreikius su šeimos resursais, naudoti įvairias technikas.	Pamoka Grupinis darbas	Bendradarbiauti su specialistais, šeima užtikrinant darbą su elgesio ir emocinių sunkumų bei sutrikimų turinčiais vaikais ir teikti efektyvią pagalbą

4. Programos planas

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Vaikų, turinčių elgesio ir emocijų sutrikimų bei sunkumų, samprata ir klasifikacija	8	5	3
2.	Elgesio ir emocinių sunkumų raiška ir pagrindiniai rizikos veiksniai	8	5	3
3.	Socialinės aplinkos, kaip vaikų elgesio ir emocinių sunkumų bei sutrikimų principų ugdymo veiklos efektyvumui, nustatymas.	8	5	3
4.	Pagrindiniai pagalbos vaikams, turintiems elgesio ir emocinių sunkumų bei sutrikimų, būdai	8	5	3
5.	Šeimos, auginančios vaiką, kuris turi elgesio ir emocinių sunkumų bei sutrikimų, įtraukimas, pagalba ir bendradarbiavimas	8	6	2
Iš viso		40	26	14

5. Įgytos/patobulintos kompetencijos atitiktis atitinkamame profesiniame standarte nustatyti (-oms) atitinkamos kvalifikacijos kompetencijai (-oms) (jei atitinkamas profesinis standartas yra patvirtintas)

Mokymų metu įgytos/patobulintos kompetencijos atitinka Švietimo sektoriaus ir bibliotekų veiklos profesinio standarto pedagogo padėjėjo, LTKS V kvalifikacijos apraše apibrėžtas kompetencijas:

2.1. Padėti mokiniui pasiekti mokymosi rezultatus, bendradarbiaujant su pedagogu.

2.2. Parengti ir (ar) pritaikyti mokiniams tinkamą ugdymui skirtą aplinką pagal pedagogo nurodymus.

6. Pasirengimas vykdyti neformalųjį suaugusiųjų švietimą, mokymui reikalingos priemonės

6.1. Reikalavimai, keliami mokytojams (dėstytojams) (nurodyti, jei taikoma):

1.	Išsilavinimas	Programą gali vesti mokytojas, turintis: 1) Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją; 2) aukštąjį, aukštesnįjį (specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą turintis pedagogo kvalifikaciją.
2.	Darbo patirtis	2 metai.
3.	Kita	Netaikoma

6.2. Detalus mokymui reikalingų materialinių ir metodinių išteklių, atitinkančių numatomą mokyti dalyvių skaičių bei programos tikslus ir uždavinius, aprašymas.

Eil. Nr.	Mokymui reikalingi materialiniai ir metodiniai	
-----------------	--	--

	ištekliai, naudojami mokymo procese (nurodyti, jei taikoma)	
1.	Mokymo patalpų aprūpinimo aprašymas	Klasė ar kita mokymui(si) pritaikyta patalpa su techninėmis priemonėmis (kompiuteriu, vaizdo projektoriumi) mokymo(si) medžiagai pateikti
2.	Įranga	Techninės priemonės mokymo(si) medžiagai iliustruoti, vizualizuoti, pristatyti (kompiuteris, vaizdo projektorius, rašymo lenta, ir kt.)
3.	Literatūra	1. Bielskytė-Simanavičienė E., Paurienė L. (2017). Elgesio ar (ir) emocijų sunkumų arba sutrikimų turintys vaikai: ugdymo ir pagalbos teikimo specifika. 2. Kielaitė, R. (2013). Kartu įveikime mokymosi sunkumus. Metodinės rekomendacijos mokytojams, dirbantiems bendrojo lavinimo mokyklose su specialiųjų poreikių turinčiais mokiniais. 3. Ališauskas A., Ališauskienė S, Gerulaitis D., Melienė R., Miltenienė L. (2010). Specialiųjų poreikių asmenų ugdymo(si) formų įvairovės tyrimas. 4. Baraldsnė D., Vaškienė A. (2013). Socialinio pedagogo iššūkiai organizuojant ir teikiant socialinę pedagoginę pagalbą mokiniams mokykloje. Tiltai. Nr. 1, p. 199-210. Teisės aktai, reglamentuojantys specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, reikalavimus.
4.	Kitos priemonės	Rašymo priemonės (rašikliai, bloknatai ir kt.).
6.3.	Teorinio ir praktinio mokymo organizavimo vietos (-ų) adresas (-ai)	Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinio mokymo centras, Taikos pr. 67, Klaipėda 94112

Programos rengėjas

Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras

Programa parengta įgyvendinant projektą „Suaugusiųjų švietimo sistemos plėtra suteikiant besimokantiems asmenims bendrąsias ir pagrindines kompetencijas“ Nr. 09.4.2-ESFA-V-715-01-0002.